Írta: Andrásfalvy Bertalan
2016. január 13. szerda, 08:08 - Módosítás: 2016. január 14. csütörtök, 18:54

A víz a magyar történelemben

Egy nép, egy ország történelmi sorsa, ereje attól függ elsősorban, mennyire tudja biztosítani élete fenntartásához, egész népességének gyarapodásához szükséges, a lakhelyén, országában található természeti kincseket, adottságokat, vagyis a birtokolt táj biodiverzitását, életgazdagságát. Az ember és a természeti környezet kapcsolata: a biofília. A „fenntartható fejlődést", az emberiség létét veszélyeztető földi és légköri szennyező folyamatok miatt egyre erősebben aggódó környezetvédő mozgalmak szakirodalmában bukkant fel ez a fogalom. Idézem: *„Az emberi lények az őket körülvevő biológiai világban változásokat és új ingereket keresnek. A természethez és más fajokhoz fűződő rendszeres kapcsolat alapvető fontosságú az ember lelki egészségének és jóllétének szempontjából… a természet esztétikai értékének elismerése alighanem egyetemes jellemzője valamennyi kultúrának… a biológiai sokféleség alapvető, semmivel sem helyettesíthető eleme lehet az emberek pszichológiai jóllétének. Az élelemmel, menedékkel, a szexualitással és a társas kapcsolatokkal együtt része lehet az élet élvezetéhez szükséges alapvető szükségletek hierarchiájának… Ha a biofília hipotézis igaznak bizonyul, ez lehet majd a biodiverzitás megőrzése mellett a legerősebb érv az összes közül. Partha Dasgupta számos tudományterület empirikus tanulmányai alapján egymást erősítő kapcsolatot talált a népességnövekedés, a szegénység és a helyi környezet pusztulása (beleértve a biodiverzitás csökkenését) között"* – írja John M. Gowdy (2004, 44.). E szűkszavú fogalmazás kiegészítésre és magyarázatra is szorul. Nem véletlen, hogy az esztétikai, pszichológiai hatást emlegeti jobban, és csak áttételesen utal az anyagi kapcsolatra, hiszen az ember, az emberiség a kezdetektől az őt körülvevő természet biodiverzitásából él. Kihasználja azt táplálkozására, abból él, és sokféle módon felhasználja azt védelmére, lakása, ruházata, eszközei készítésére. Az ember teremtése óta része is e biodiverzitásnak, egyik alkotóeleme, aki több ezer nemzedéken át tanulta ki, miként kell legjobban használnia és egyben meg is védenie az őt eltartó környezetet. Ebben az embert egyetemesen jellemző törekvésben csak egy másik ember kapzsisága akadályozhatja meg, míg a természetadta kincsek legeredményesebb kihasználása többek együttműködésével lehetséges csak. Így az ember és természet kapcsolatának mélysége, eredményessége egyrészt a hagyományokban tudássá lett tapasztalatoktól, ismeretektől, másrészt ember és emberek együttműködésétől, a társadalmi viszonyoktól függ. Ez utóbbit az emberek egyenlőségének, a természet használatában egyenlő vagy méltányos jogának tudata, általános elismerése, harmonikus együttműködése jellemezte. Természetesen ez az ember és természet közötti kapcsolat igen sokáig „csak" a helyi társadalom sokoldalú önellátását biztosította, a legmagasabb fokon. A törés akkor és ott következett be, ahol már rétegzett, osztályokra bomló „fejlettebb"

társadalmakban a hatalmat gyakorló kisebbség nem elégedett meg a magas szintű, minden embert megillető önellátással, és kisajátítható, távol értékesíthető, elcserélhető, eladható „áru” termelésére törekedett. Ennek biztosítása érdekében előbb-utóbb kisajátítani igyekezett magát a mindenkit megillető termőföldet, és azon a hatalmába került emberek munkára kényszerítésével árutermelésbe kezdett. Ezzel nemcsak a saját társadalmát, nemzetét osztotta meg végzetesen, hanem tönkretette, vagy legalábbis elszegényítette a biofíliát, az ember kapcsolatát a természettel és a táj biodiverzitását, életgazdagságát is.

A biofília az ember, a társadalom többségének kapcsolata a természettel, a természetgazdagsággal. Ez határozza meg a társadalom, az egész ország erejét, ami annak jóllétében, az Élet tiszteletében, élvezetében, a népességszám növekedésében, műveltségének gazdagságában nyilvánul meg. Ezzel a szemlélettel visszatekintve a magyar történelemre úgy látom, hogy a biofíliánk a honfoglalástól a 13. századig rendkívül magas fokúnak és általánosnak is nevezhető. (A Kárpát-medence egyébként is biodiverzitásban, növény- és állatvilágában rendkívül gazdag, mivel benne a nyugati, atlanti, enyhe, csapadékos klímaöv találkozik Kelet szélsőséges, száraz hatásával és azt jellemző életgazdagságával.) Ezt bizonyítja a magyar népesség bámulatra méltó gyorsaságú számbeli, gazdasági és kulturális gyarapodása, amellyel belakta új hazáját, és biztosította politikai erejét és hadi sikereit is, utolérve Nyugat-Európa vezető országait. Úgy hiszem, az a tény, hogy a középkorban Nyugat-Európát sújtó rettenetes járványok szinte elkerülték hazánkat, nem arra vezethető vissza, hogy az gyéren lakott lett volna, éppen ellenkezőleg: a természeti környezetet önellátásban igen magas színvonalon kihasználó sok kicsi faluból álló hálózatának volt köszönhető az Alföldön is. Ugyanakkor a gyenge biofíliájú városok népességük megtartására sem voltak alkalmasak.

www.karpatmedence.net

www.karpatmedence.net

www.karpatmedence.net

www.karpatmedence.net

www.karpatmedence.net